

Místo kosení vyprahlých trávníků odstraňování invazních dřevin. Změny klimatu mění zaměření technických služeb

7.8.2026 - | Česká krajina

Kvůli dlouhodobému suchu a nárůstu extrémních teplot v posledních letech se musí výrazně změnit péče o zeleň ve městech a obcích. Upozorňují na to vědci a ochránci přírody. Bez změny přístupu budou radnice zbytečně plýtvat penězi a lidem se ve vyprahlých městech budou hůř zvládat vedra.

„Péče o zeleň ve městech byla dlouhodobě založená především na kosení trávníků. Jejich sečení v době veder však vede k jejich usychání. Kvůli častému a příliš nízkému kosení se zelené plochy trávníků v mnoha městech a obcích obvykle již na začátku prázdnin mění ve vyschlé strniště bez života,“ popisuje Dalibor Dostál, ředitel ochranné společnosti Česká krajina.

V kosení trávníků poškozených suchem a horkem technické služby často pokračují i poté, co je na nesmyslnost tohoto jednání upozorňují odborníci i veřejnost. „Důvody bývají obvykle ekonomické. Technické služby mívají s radnicí nasmlouvaný určitý počet sečí. Pokud by je vynechaly, velmi výrazně by jim klesly příjmy za provedené práce. Proto je nutné, aby se pracovníci technických služeb proškolili i na jiné oblasti péče o zeleň a trávníky kosili opravdu jen tehdy, když je to potřebné,“ upozorňuje Dalibor Dostál.

Rostoucím problémem ve městech je přitom šíření nebezpečných invazních dřevin, jako pajasan žláznatý, javor jasanolistý, akát, a stále častěji také pavlovnie plstnatá. Ty nejenom vytlačují původní druhy, ale často jsou i příčinou alergií nebo mohou u lidí způsobovat podráždění či onemocnění kůže a další zdravotní potíže. Děje se tak bez větší pozornosti správců nejen v dočasně pozapomenutých místech a podél komunikací všeho druhu, ale také v řádně udržované městské zeleni. „Na odstraňování invazních dřevin obvykle nemají technické služby ve městech dostatečné kapacity ani kvalifikaci. Velkou část z nich nestačí jen pokácet, protože poté zmladí z kořenů nebo pařezu a porost se během pouhých dvou let obnoví ještě ve větším rozsahu. Na odstraňování invazních dřevin by proto technické služby měly mít odborně vyškolené pracovníky, kteří by je likvidovali například osvědčenou metodou injektáže. Namísto nesmyslného kosení usychajících trávníků by tak pracovníci technických služeb mohli ve městech provádět jinou činnost, která je smysluplná a potřebná,“ zmínil Dalibor Dostál.

Omezení kosení by navíc přispělo i ke zvýšení biologické rozmanitosti ve městech. Výrazně pozitivní zkušenosti s tím mají například v Českých Budějovicích. „Se zavedením postupů, které vedou k nárůstu květnatosti, jako je například mozaiková seč, tedy ponecháním neposekaných plošek, snížením počtu sečí a jejich omezením v obdobích extrémního sucha, jsme nejdříve začali v areálu Biologického centra Akademie věd. První pozitivní výsledky se dostavily okamžitě, i desítky let intenzivně sečené plochy hned první rok rozkvetly. Díky kolegům z Jihočeské univerzity a otevřenosti města se stejné principy začaly brzy uplatňovat i na rozsáhlých plochách městské zeleně. Pozitivní příklad se tak podařilo rozšířit na výrazně větší plochy. Díky tomu trávníky výrazně lépe zvládají extrémní vedra, vyšší a kvetoucí porosty brání vysychání půdy a poskytují prostředí a potravu pro včely, motýly a další opylovače. Navíc i esteticky působí mnohem lépe, než uniformně střižený pažit,“ říká Miloslav Jirků z Biologického centra Akademie věd v Českých Budějovicích, který před několika lety inicioval změnu v péči o zeleň v kampusu biologického centra a Jihočeské univerzity.

Šetrnější přístup vytváří lepší prostředí pro přírodu i veřejnost. „Při správném postupu, kdy jsou trávníky poprvé posekány plošně v době, kdy trávy nasazují na květ, a mozaikově se seče až od seče druhé přitom nedochází k nárůstu pylových alergenů. Zlepšení prostředí pro lidi i městskou biodiverzitu lze se selským rozumem a s respektem k biologickým principům skloubit ku prospěchu všech zúčastněných. Nejde tedy o Sofiinu volbu mezi pohodlím obyvatel a městskou přírodou, ale o racionální a všestranně výhodnou spolupráci,“ dodává Miloslav Jirků.

Podobným problémem, jako nepůvodní dřeviny, je ve městech a obcích šíření invazních bylin, jako jsou americké celíky, lupina mnoholistá a řada dalších. V konečném důsledku tak města často slouží jako masivní zdroj invazních rostlin pro okolní krajinu, kde s ní ochránci přírody a hospodáři svádějí marný boj. Marný proto, že po každé úspěšné kampani jejich likvidace přinese vítr z obcí každý rok novou vlnu semen a práce je tak často zmařena. Správci pozemků často nevědomky invazní druhy podporují tím, že je tolerují, nebo dokonce záměrně vysazují pro jejich exotický vzhled.

Na podporu projektů ochrany přírody může veřejnost přispět prostřednictvím portálu pomahamekrajine.cz.

Ochranářská organizace Česká krajina na projektech spojených s ochranou přírody spolupracuje s experty z Biologického centra Akademie věd České republiky, Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Univerzity Karlovy v Praze, Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky, Botanické zahrady hlavního města Prahy, Zoo Liberec, České zemědělské univerzity v Praze, Mendelovy univerzity v Brně, Masarykovy univerzity v Brně a dalších odborných institucí.

Projekty návratu a ochrany velkých kopytníků podporuje Akademie věd ČR v rámci programu Strategie AV 21, Záchrana a obnova krajiny, dále společnosti Nadace PPF, Nadace Kooperativa, Nadace Qminers, Nadace Benetheo, E.ON, JRD, CTP, Nadace O, Nadační fond rodiny Malých, Accace, Nadace Tipsport, ČEPS, Carborundum Electrite, Amanita Design, DARRÉ, Manufaktura, Linde, Semix, ProfiG2, Bird & Bird, Hornbach, Printwell, Delta Light Czech, LaNiche, Payton Legal, Projan Service, Bříza & Trubač, advokátní kancelář, Vertue, Beire, Pro živou zahradu, JK Jitka Kudláčková, Nadace ČEZ, Megabooks CZ, Net4Gas, Pivovar Zubr, Cestovní kancelář Periscope Skandinávie, Abrasiv, Hotelová škola Poděbrady, Operační program Životní prostředí, Státní fond životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj, Město Milovice, Město Benátky nad Jizerou, American International School ve Vídni, milovická Mateřská škola Kostička, sdružení Přátelé a rodáci Milovic i veřejnost.

Foto: Profimedia

<https://www.ceska-krajina.cz/7744/misto-koseni-vyprahlych-travniku-odstranovani-invaznich-drevin-z-meny-klimatu-meni-zamereni-technickych-sluzeb>